

בין העצים וניגשו אל דלת הבניין שהיתה פתוחה. אחד מהם זרק רימון פנימה לתוך אולם הכניסה. כשהשני מחפה עליו ביריות דרך חלונות הבניין. אחרי כן התחילו לסגת. תוך כדי יריות אל חלונות הכיתות בכל ארבע הקומות של המיכללה. דרך העצים (5) אל המכונית שחיכתה בכל אותו זמן על הכביש כשהמנוע פועל והנהג מוכן לזינוק מהיר מהמקום.

צברי יושב מתחת לאחד העצים (2). ניגשו אליו וקטלו אותו מטווח יריות קצר. תרמילי כדורים רבים נמצאו ליד שלולית הדם. במקום שבו נרצח סעד. אחר-כך ניגשו אל מיטת הבטון (3). שם ישב סמיא אבו-בקר וחיכה לאחותו שתצא מן הבחינה. גם הוא נרצח בצרור יריות מקרוב ומת במקום. משם רצו הרוצחים לכיוון בניין המיכללה עצמו (4). הם עלו בשביל

קרובימישפחה ולמחרת, כאשר הוסר העוצר לכמה שעות, הודרו וחזרו לביתו בחברון. בשעה 2 כצהריים עברה מכונית עם רמקול ברחובות העיר והודיעה לתושבים על ביטול העוצר למשך שלוש שעות. והם, כמי שמורגלים בהפסקות כגון אלה, קפצו מייד מבתיהם, סלים בידיהם ורצו אל השוק. לשכונות הרחוקות יותר הגיע הרמקול כאיחור של 45 דקות — אך התושבים כבר ידעו את הבשורה מפי השמועה, המתפשטת בחברון בדרכים מיסתוריות ובמהירות הבזק.

תושבי חברון, המורגלים בימים רבים של עוצר, מחזיקים בכתייהם מחסנים של מיצריימוון. הם גם התרגלו לשבת בתוך בתיהם, ומעבירים את הזמן במישחקי קלפים, הגברים כפיג'מות מפוספסות, הנשים בגלבויות ובמיטפתות-ראש. בין מישחק למישחק הם מחליפים דיעות. "את בחורה הישיבה הרגו היהודים כדי לגרש אותנו", אומר אחד. השני מאשר: "שמעו את הרוצחים שהם מרברים כיניהם בעברית. איזה ערבי יעשה דבר כזה?" שלישי מוכיח שהרצח בוצע במקום

הפיגור של הרוצחים היתה לוחית-זיהוי צהובה, ישראלית.

מוחמד ראשד ג'עברי נכנס פנימה וברק את מידת הנזק בתוך המישרדים ובאולם הכניסה. רוב החלונות כחזית הבניין היו מנופצים. זוגיות שכורות היו פזורות על פני כל הקומה הראשונה. ספרים, ניירות ותיקים של תלמידות ותלמידים נשארו מיותמים בכיתות הריקות. גם בקומה העליונה היו זכוכיות מנופצות מכדורים, שפגעו גם בכירות והשאירו חורים עמוקים.

בצר הבניין עמדה קבוצת נערות צעירות, רובן בתלבושת מסורתית, מיטפות קשורות לראשהן, עיניהן מושפלות מטה. הן עמדו עם חבילותיהם, חיכו לאוטובוס שיוציא אותן מתוך חברון שתחת העוצר, כדי שיוכלו לנסוע בחורה לבתיהן בערים האחרות בגדה. הן כמעט שלא דיברו ביניהן. נראה שהיו עדיין בהלם ממעשה-ההוועה שהתרחש באוניברסיטה יום קודם.

העוצר היה הפעם "עוצר עדין", כהגדרת התושבים הערביים. בפעם הקודמת, אחרי הירצחו של תלמידה-ישיבה אהרון גרוס, היה העוצר חמור בהרבה, וימים רבים עברו עד שהוסר לשעות מעטות כדי שהתושבים יוכלו אף להצטייד במיצריימוון. במיקרה זה, מכיוון שיהודים הרגו ערבים (בזאת אין לתושבי חברון כל ספק), הוסר העוצר לכמה שעות כבר למחרת היום.

העליונות של הבניין, שבזרי רגליים וידיים, כוחות גדולים של צבא שמרו על פתח בית-החולים ולא איפשרו לאיש מן העיתונאים להיכנס פנימה. "זהו איזור צבאי סגור!" הכריזו. שיירות אוטובוסים של חיילים הורמו לעיר. מחסומים וקונצרטיות של גידרות-תיל הוצבו על הכבישים הראשיים. איש לא הסתובב ברחובות. אפילו לא המתנחלים, שברר-ככל, במיקרים של עוצר, נוהגים להפגין את עליונותם ואת עוברת היותם חסיני-עוצר. הכל היה שקט ומתוח.

גופותיהם של ג'מאל וסעד הובאו באותו הלילה לקלקיליה. שילטונות הצבא לא רצו שהלוויית השניים תהפוך להפגנה המונית, והכריחו את המיטפות לקבור את יקיריהן עוד באותו הלילה. הם אישרו השתתפות של המישה אנשים בלבד בכל לווייה.

כרישיון-הקבורה שצורף לגופות נכתבה סיכת המוות: "בלתי טיבעית". הטופס היה כתוב עברית בלבד, ובני המיטפות היו זקוקים למתורגמן כדי להבין את הכתוב.

למחרת היום, היום הרביעי, עדיין היה עוצר בחברון. אך למרות זאת, המתה המיכללה אנשים. הסטודנטים, אותם שלא נפצעו, התחמקו מן העוצר דרך סימטות צרות וצדדיות, והגיעו אל המיכללה. הם עמדו בפתח הבניין והחליפו חוויות ועובדות. אחד מעירייה-סיפר, כי למכונית

מקום הפגיעה מנהל מיכללת חברון, מוחמד ראשד ג'עברי, עומד בקצה אולם מאחורי געברי החלונות השבורים של החדרון הקטן. ושיברי זוגיות רבים על הריצפה.

סימטות השוק התמלאו בתוך זמן קצר כהמוני-אדם. כולם מיהרו לערוך את קניותיהם. בתוך דקות הגיעו משאיות עמוסות פירות וירקות אל השוק, סוחרים וזוים מילאו את הדוכנים ליד הכיכר המרכזית — דוכנים, שסימני הפוגרום שנעשה שם לפני שלושה שבועות עדיין ניכרים בהם. התושבים קנו מכל הבא ליד, כשהסוחרים מכריזים בקול על סחורתם. בכל פינה של העיר ישבו חיילים. ערב רב. מאות חיילים, ככומות אדומות וירוקות בנעליים חומות ושחורות. שרועים בתנוחות שונות של שיעמום, מנסים לתפוס כל מילימטר

שעליו משקיף זקיף של צה"ל מראש גג סמוך. אשה צעירה, סטודנטית באוניברסיטת בית-לחם, היתה בדרכה הביתה לחברון כאשר הוטל העוצר ביום השלישי. בדרך, מרחוק, ראתה את תכונת החיילים, את פריסת גידרות התיל והצבת המחסומים, והבינה שסגירת העיר קרבה. אך היא היתה חייבת להגיע לביתה. אשה הגונה מבית טוב אינה נשארת ללון בכתיים זרים, זה לא מקובל ולא מכובד. לכן היתה צריכה לעשות את דרכה בכל מיני דרכים עקלקלות. דרך סימטות צדדיות, כדי להגיע הביתה. אחיה, לעומת זאת, שהיה באותו הזמן בירושלים ולא היתה לו כל אפשרות לחזור הביתה. הוא נשאר ללון אצל

מסלול הרימוון מבט מדלת הכניסה של הבניין, המקום שבו עמדו המרוצחים. החץ מסמן את כיוון זריקת הרימון. הרימון התפוצץ מאחורי הכיסאות. מאחורי מקום-הפיצוץ: החדרון שבו ישבו באותה שעה חברי מועצת-התלמידים.